

UCHWAŁA NR XLVI/866/17

RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 11 września 2017 r.

w sprawie przyznania Pani Jolancie Wadowskiej-Król tytułu "Honorowy Obywatel Miasta Katowice"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.) oraz § 58 ust. 1 pkt 1 Statutu miasta Katowice (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r., poz. 5820)

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

- §1. Przyznać Pani Jolancie Wadowskiej-Król tytuł "Honorowy Obywatel Miasta Katowice".
- §2. Wykonanie uchwały powierzyć Przewodniczącemu Rady Miasta Katowice oraz Prezydentowi Miasta Katowice.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta
Katowice

Krystyna Siejna

Uzasadnienie

Pani Jolanta Wadowska-Król urodziła się 27 czerwca 1939 roku w Katowicach, w których mieszka do dziś. Studiowała na Wydziale Lekarskim Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze. W 1968 roku podjęła pracę w Poradni Rejonowej w Szopienicach (w międzyczasie uzyskując specjalizację z zakresu pediatrii), a później w Dąbrówce Małej jako pediatra, w której pracowała nieprzerwanie do 2011 roku.

Szczególne dokonania Pani Jolanty Wadowskiej-Król dotyczą spraw zdrowia dzieci zagrożonych wysoką koncentracją metali ciężkich oraz poprawy stanu środowiska w rejonie Szopienic.

Jako dokładny i dociekliwy fachowiec, szybko zauważyła u swoich małych pacjentów szereg nietypowych objawów i dolegliwości mogących sugerować intoksykację metalami ciężkimi. Po wnikliwej analizie wielu przypadków, zgłosiła ten problem Wojewódzkiemu Konsultantowi Medycznemu - Profesor Hager-Małeckiej. Następnie, będąc w kontakcie z Profesorem Hager-Małecką oraz przy częściowym wsparciu dyrekcji Huty Metali Nieżelaznych, rozpoczęła zakrojone na szeroką skalę badania mające na celu ocenę narażenia na ołów u dzieci Szopienic oraz Dąbrówki Małej. W krótkim czasie przebadano ponad 4,5 tysiąca dzieci.

Już po otrzymaniu wstępnych wyników okazało się, że skala problemu zatrucia ołowiem u dzieci na tym obszarze jest ogromna, a wyniki badań są wręcz przerażające. Wyniki z badań zostały w 1974 roku opracowane przez Jolantę Król w odrębnej rozprawie doktorskiej.

W tym momencie włączył się czynnik polityczny. Efektem tego są przeróżne naciski, presje, rozmowy ostrzegawcze, a nawet groźby, by wycofała się z tych działań. Jednocześnie ówczesne władze uczelni, mimo wysokiej oceny promotora prof. Hager-Małeckiej, nie dopuszczały do obrony ww. rozprawy, ani publikacji otrzymanych wyników. Wszystkie egzemplarze rozprawy Pani Jolanty Wadowskiej-Król w tajemniczy sposób zaginęły i nie dopuszczono do otwarcia jej przewodu doktorskiego.

Dla osoby prawego charakteru i zasad to wszystko było ponad siły. Do dziś Pani Jolanta Król od nikogo nie otrzymała słowa "przepraszam", a tym bardziej jakiegokolwiek zadośćuczynienia.

Mimo tego Jolanta Król nie walczyła „o swoje”, a o dobro dzieci. Rozpoczęła niezwykłą oraz skuteczną batalię na rzecz poprawy stanu zdrowia szopienickich dzieci. Skala i rozmach tych działań jest odczuwalna do dziś. Między innymi zorganizowała ona długotrwałe leczenie tysięcy dzieci dotkniętych zagrożeniem ołowicy w sanatoriach: Istebna i Rabka. Dzięki Jej staraniom wyburzono stare - skażone ołowiem budynki mieszkalne przyległe do Huty Szopienice, a rodziny tam mieszkające otrzymały bezpieczne mieszkania w nowych blokach.

Dzięki Jej staraniom ówczesne władze dostrzegły problem skażenia ołowiem środowiska Szopienic i od tego czasu dzieciom w tej dzielnicy zaczęto finansować mleko.

Jej działania spowodowały zdecydowaną poprawę zdrowia małych pacjentów oraz wyraźną poprawę stanu środowiska Szopienic, zwłaszcza obniżenie emisji ołowiu z tutejszej Huty Metali Nieżelaznych. Wzrosła również świadomość mieszkańców w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom powstałym od wysokiej koncentracji szkodliwych pierwiastków w ich środowisku życia.

W rozmowie z "Gościem Niedzielnym" Pani Wadowska-Król tak opowiadała o wydarzeniach lat 70. w Szopienicach:

Wraz z pielęgniarką Wiesią Wilczek zrobiłyśmy listy dzieci z tych ulic i chciałyśmy porzysłać wezwania, ale było ich tak dużo, że poczta się zbuntowała. Chodziłyśmy więc osobiście po domach: Wiesia po jednej stronie ulicy, ja po drugiej. I proszę sobie wyobrazić, że na badania stawilo się 100 proc. wezwanych dzieci. Wyniki okazały się przerażające, bo też i normy w okolicach huty były – jak później ujawniono – przekroczone 1000-krotnie! Urządzenia filtrujące, zainstalowane w 1955 r., w tamtym czasie stanowiły już tylko atrapę. – Pył na podwórkach był słabą rudą ołowiu, więc dzieci zjadały ołów nawet razem z bułką trzymaną w ręku podczas zabawy. Na tych ulicach nie przeżywało żadne zwierzę, z wyjątkiem szczurów. Jeśli pojawił się kanarek, to wytrzymał pół dnia.

Należy również zwrócić uwagę, że Pani dr Jolanta Wadowska-Król na skutek działań podejmowanych przez Fundację na Rzecz Dzieci "Miasteczko Śląskie" otrzymała w 2013 roku prestiżową nagrodę Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach "Zielony Czek" dla osób wyróżniających się w działalności proekologicznej.

Od tego momentu jej dokonania stały się obiektem zainteresowań lokalnych mediów, a wnuczka Małgorzata Król wraz z koleżanką – uczennicą III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Katowicach zrobiły o niej film pt. „Matka Boska Szopienicka”. Film jest dostępny w Internecie pod adresem <https://www.youtube.com/watch?v=FTc2RUNGsi0>.

We wrześniu 2013 roku podczas uroczystości wręczenia Śląskiej Nagrody Obywatelskiej w Katowicach Pani Jolanta Wadowska-Król otrzymała z rąk posła do Parlamentu Europejskiego dra Marka Migalskiego Nagrodę Specjalną.

W marcu 2015 roku została wyróżniona osobiście przez Rzecznika Praw Obywatelskich medalem "Za Zasługi dla Ochrony Praw Człowieka". To zaszczytne wyróżnienie zostało ustanowione rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 2 listopada 2009 roku. Jest ono przyznawane za szczególne osiągnięcia w dziedzinie ochrony praw człowieka i może zostać nadane obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej, obywatelom państw obcych, a także organizacjom i instytucjom. Pani Jolanta Wadowska-Król otrzymała je za ratowanie szopienickich dzieci w latach 1973-1981. W uzasadnieniu przyznania medalu podkreślono, że Pani doktor Jolanta Wadowska-Król w swoim wielkim dziele ratowania śląskich dzieci ujawniała prawdę o krzywdzie ekologicznej, ratowała od choroby i śmierci. Walczyła o prawo do życia dzieci, prawo rodziców do wiedzy, na co chorują ich dzieci, prawo człowieka do zdrowego środowiska, o poszanowanie godności ludzkiej, ale też o prawo do informacji, z którego obywatele nie mogli wówczas korzystać.

W październiku 2015 roku na inauguracji nowego roku akademickiego Rektor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego wręczył jej medal za działalność społeczną oraz promowanie uczelni.

Pani doktor w swojej działalności wykazywała się zaangażowaniem i uczciwością. Pomimo swoich niewątpliwych zasług pozostaje osobą bardzo skromną i nie szuka rozgłosu.

Biorąc pod uwagę szczególne dokonania Pani Jolanty Wadowskiej-Król w dziedzinie ratowania zdrowia i życia dzieci z terenu Katowic Szopienic, zasadne jest przyznanie jej tytułu "Honorowego Obywatela Miasta Katowice".